

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสาร

ในการเรียนการสอนจะให้ใ้ผลดีและมีประสิทธิภาพนั้น ครูจะต้องเตรียมการอย่างรอบคอบ มีความรับผิดชอบในการเรียนการสอน และจะต้องระมัดระวังเป็นพิเศษ เกี่ยวกับการวางแผนการสอน เพราะการวางแผนมิใช่เพื่อครูคนเดียว แต่การวางแผนการสอนเป็นการกระทำเพื่อเด็กทุกคนในชั้น ✓

การวางแผนการสอนหมายถึง การเตรียมการไว้ล่วงหน้าอย่างรอบคอบว่าจะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างไร มีจุดประสงค์อย่างไร และใช้วิธีการประเมินผลใด เมื่อถึงเวลาจริงๆจะได้ดำเนินไปตามแผนที่วางไว้

ริชชี (Richey 1968 : 39-50) ได้ให้ความสำคัญของการวางแผนการสอนไว้ดังนี้

1. การวางแผนการสอนเป็นกระบวนการเรียนรู้โดยต่อเนื่อง ช่วยให้เกิดการบูรณาการของเนื้อหา
2. การวางแผนการสอนเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการสอนที่ดี เพราะการวางแผนการสอนเป็นการเลือกและตัดสินใจเพื่อหาทางออกที่ดีที่สุด
3. การวางแผนการสอนทำให้ครูเข้าใจถึงจุดประสงค์ในการเรียนการสอนอย่างชัดเจน และสามารถจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนได้เป็นอย่างดี
4. การวางแผนการสอนทำให้ครูทราบเจตคติ และความรู้พื้นฐานของนักเรียน ทำให้สามารถเลือกวิธีสอน และการประเมินผลได้ถูกต้อง ตรงกับความสนใจของนักเรียน
5. การวางแผนจะทำให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย

เรมอนด์ (Raymond 1966 : 64-67) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนการสอนไว้อย่างกว้างๆ ดังนี้

1. การวางแผนการสอนเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นที่ควรคำนึงถึงในการจัดการศึกษา และไม่เป็นสูตรตายตัว แต่ควรเน้นความรู้ หลักการ การวิเคราะห์เครื่องมือ วิธีใช้ซึ่งสามารถยืดหยุ่นได้ตามสถานการณ์ต่างๆ

2. การวางแผนมิใช่นโยบาย แต่เป็นวิธีการกำหนดนโยบาย เพื่อให้วัตถุประสงค์ชัดเจน หลอดหลวมเป็นการจูงใจในความสำเร็จของงาน

นอกจากนี้ยังได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวางแผนการสอนที่เกี่ยวกับการศึกษาและการบริหารงานคือ

1. การเรียนการสอนเป็นกระบวนการต่อเนื่อง ซึ่งต้องใช้เวลานานและช่วยให้ผู้เรียนเห็นขนาดความรู้ ทักษะ และเจตคติ

2. การวางแผนเป็นส่วนผสมผสานในระบอบการเรียนการสอน การศึกษาที่เกี่ยวข้องสถาบันและประเทศชาติ

3. การวางแผนเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากร คน และการบริหารงาน

4. การวางแผนช่วยให้มีการปรับปรุงคุณภาพ การปฏิบัติงานของบุคลากรให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลทางการศึกษา

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หลักการวางแผนการสอน

การวางแผนการสอนนับว่ามีความสำคัญ แต่ก่อนที่จะลงมือวางแผนการสอน ครูควรมีหลักการในการวางแผนการสอนเพื่อยึดถือเป็นแนวปฏิบัติ เพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการวางแผนมากยิ่งขึ้น หลักการที่สำคัญมีดังต่อไปนี้

1. การวางแผนการสอนจะต้องกระทำอย่างรอบคอบถี่ถ้วน
2. การวางแผนการสอนควรจัดตามความสนใจ และความแตกต่างของผู้เรียน
3. การวางแผนการสอนเป็นเรื่องของอนาคต ดังนั้นจะต้องวางแผนก่อนสอน และล่วงหน้าเสมอ
4. ครูจะต้องอุทิศเวลาให้กับการวางแผนการสอนอย่างเต็มที่ และจะต้องมีความอดทนไม่ทอดทิ้ง
5. ก่อนวางแผนการสอนจะต้องศึกษาหลักสูตร พัฒนาการของนักเรียน วิธีการสร้างสื่อการสอน วิธีการเขียนจุดประสงค์ในการเรียน การประเมินผล ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้เสียก่อน เพราะจะช่วยให้การวางแผนดำเนินไปอย่างราบรื่น
6. ในการวางแผนการสอนบางครั้งต้องใช้งบประมาณ ดังนั้นจึงต้องจัดทำให้เพียงพอแก่การใช้จ่าย
7. ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมมากที่สุด

ข้อพิจารณาในการวางแผนการสอน

เคมป์ (Kempyt 1971: 262-265) ได้อธิบายเกี่ยวกับข้อควรพิจารณาในการวางแผนการสอนไว้ดังนี้

1. การวางแผนจะต้องให้ผู้มีส่วนร่วมได้ตระลึกเสมอว่าจะต้องใช้เวลาและต้องการความร่วมมือร่วมใจในการทำงาน
2. จัดทำกำหนดเวลาเป็นตารางที่จะทำงานในแต่ละครั้ง

3. ไม่ควรประชุมนานเกิน 2 ชั่วโมง ควรใช้เวลาให้สั้นแต่บ่อยครั้งจะดีกว่า
4. ดำเนินการวางแผนตามเสียงส่วนมากมิใช่ใช้อำนาจการตัดสินใจด้วยตนเอง
5. ในการวางแผนการสอนควรเริ่มจากส่วนย่อยไปหาส่วนใหญ่
6. อย่าใช้คำพูดที่ออกนอกกลุ่มนอกทาง
7. ควรใช้ตัวอย่างประกอบให้ชัดเจนในการอธิบายแต่ละครั้ง
8. แผนการสอนเป็นเพียงแนวทาง ไม่ใช่สูตรตายตัวจึงสามารถดัดแปลงได้

กระบวนการวางแผนการสอน

ครูหลายคนมีความคิดว่าการสอนนั้นมิใช่ของง่ายเลย ที่เป็นเช่นนี้เพราะ เขาไม่ทราบว่าจะสอนอย่างไร สอนเมื่อใด และใช้วิธีการอย่างไร ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะต้องมีการเตรียมการไว้ล่วงหน้า ซึ่งจะช่วยให้ครูเกิดความมั่นใจยิ่งขึ้น แต่อย่างไรก็ตามความสำคัญมิได้อยู่ที่ตัวแผนการสอน ความสำคัญนั้นอยู่ที่กระบวนการวางแผน การมีส่วนร่วมมีความสำคัญกว่าแผนที่ปรากฏออกมา ซึ่งจะต้องใช้เวลาพอสมควร นอกจากนี้ก่อนที่จะลงมือวางแผนการสอนจะต้องตอบคำถามให้ได้สามข้อดังนี้

1. จะสอนอะไร
2. จะสอนอย่างไร
3. จะประเมินผลได้อย่างไร

ซึ่งทั้งสามประการนี้จะอยู่ในตัวแผน ถ้าขาดสิ่งหนึ่งสิ่งใดแผนจะไม่สมบูรณ์

เดวิส (Davies 1981: 81-83) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการวางแผนการสอน

ไว้สามขั้นดังนี้คือ

ขั้นที่ 1

1. เลือกเนื้อหาของบทเรียน
2. รวบรวมอุปกรณ์และตัวอย่าง
3. ตกผลและเลือกอุปกรณ์ของบทเรียน
4. ปลูกฝังนักเรียนให้เกิดความรู้และความศรัทธา

5. เลือกอุปกรณ์ที่มีส่วนร่วมในบทเรียน

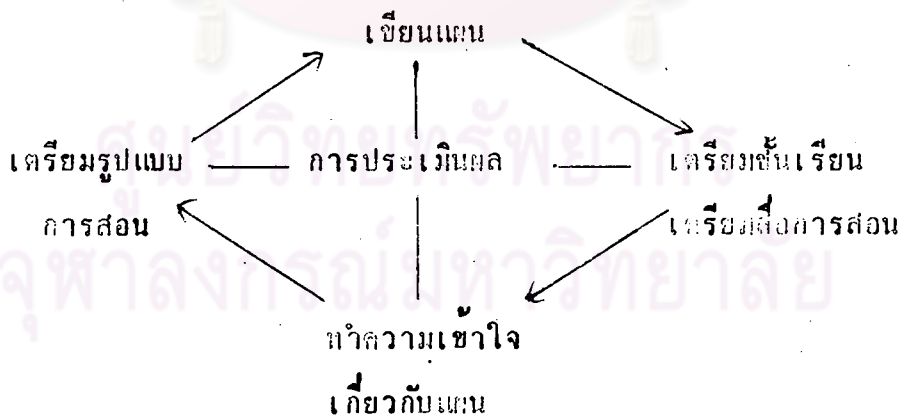
ขั้นที่ 2

1. กำหนดวิธีสอนที่มีส่วนสัมพันธ์กับเนื้อหา
2. เตรียมอุปกรณ์และลำดับความสำคัญตามเหตุผล
3. เลือกกิจกรรมการเรียนรู้และประสบการณ์
4. ตัดสินใจเลือกวิธีการประเมินผล

ขั้นที่ 3

1. เขียนแผนการสอนตามที่ตกลงไว้
2. เตรียมเครื่องมือในชั้น เช่น โสตทัศนูปกรณ์
3. ทำความเข้าใจเกี่ยวกับแผนการสอนจนจำได้และพอใจ
4. เตรียมห้องเรียนและจัดรูปแบบการสอน

แผนผังกระบวนการวางแผนการสอนของเดวีส์ (Davies 1981: 81-83)

กระบวนการวางแผนการสอนเมื่อได้เขียนแผนเสร็จแล้ว ก็เตรียมชั้นเรียน สื่อการสอน ทำความเข้าใจเกี่ยวกับแผน และเตรียมรูปแบบการสอน ส่วนที่สำคัญคือ การประเมินผลเพื่อดูว่าการเรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพเพียงใด ซึ่งทุกขั้นตอนมีส่วนร่วมกันอย่างใกล้ชิด

แผนการสอน

แผนการสอนโดยมากประกอบด้วยส่วนสำคัญอยู่สามส่วนคือ

1. วัตถุประสงค์
2. กิจกรรมการเรียนการสอน
3. การประเมินผล

นอกจากนี้ยังประกอบด้วยส่วนย่อยอีกหลายประการ เช่น เวลาที่สอน สื่อการสอน ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้มีส่วนสนับสนุนการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ของครูที่ตั้งไว้

ประโยชน์ของการวางแผนการสอน

เดวิส (Davies 1981 : 78-79) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการวางแผนการสอนดังนี้

1. ช่วยในการตัดสินใจของครูว่าจะทำอะไร ที่ไหน เมื่อใด
2. มีโอกาสได้เตรียมตัวก่อนที่จะลงมือทำหรือปฏิบัติจริงๆ
3. การเลือกสื่อการสอนจัดเตรียมไว้ล่วงหน้าเหมาะสม
4. จุดประสงค์ของการเรียนชัดเจนและสอดคล้องกับเนื้อหา
5. การสอนของครูเป็นไปอย่างดี และสอดคล้องกับความต้องการ

ของผู้เรียน

6. ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน การแสดงออก
7. เวลาของผู้สอนใช้ได้อย่างประหยัด น้อยที่สุด

สัจจ อุทรานันท์ (2526 : 105) ได้กล่าวถึงประโยชน์ในการวางแผนการสอนดังนี้

1. ทำให้ครูทราบว่าสอนชั้นใด สอนอย่างไร วัตถุประสงค์อย่างไร
2. ครูเกิดความมั่นใจในการสอน
3. การสอนมีประสิทธิภาพเพราะได้เตรียมการมาอย่างดี
4. ประหยัดเวลาในการทำงานของครู
5. นักเรียนเกิดความเลื่อมใสในตัวครูมากขึ้น

การวางแผนการสอนร่วมกับนักเรียน

✓ ในการจัดการเรียนการสอนปัจจุบัน พยายามตอบสนองความต้องการของเด็ก โดยให้เด็กได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนมากที่สุด เพื่อพัฒนาทักษะในด้านต่างๆ อีกทั้งยังเป็นการฝึกใช้เด็กได้แสดงออกในทางที่ดี ทำให้เป็นคนกล้า เป็นคนที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง และประโยชน์อีกมากมาย ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะช่วยทำให้เขาเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ

✓ ขั้นตอนสำคัญในการเรียนการสอนก็คือการวางแผนการสอน ดังนั้นนักเรียนจึงควรมีบทบาทในการวางแผนการสอนด้วย เพราะจะช่วยให้เขาได้เข้าใจถึงจุดประสงค์ของการเรียนชัดเจนขึ้น กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดผลประเมินจะได้ตรงกับความต้องการของเขา ทำให้การเรียนการสอนบรรลุเป้าหมายปลายทาง เพราะว่าทั้งครูและนักเรียนต่างก็ยอมรับวิธีการเรียน มิใช่เป็นการสอนเพื่อคนๆเดียว ✓

หลักของการวางแผนการสอนร่วมกับนักเรียน

การวางแผนร่วมกับนักเรียนมีหลักบางประการจะต้องคำนึงถึงดังนี้

1. พยายามใช้แรงจูงใจที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์มากที่สุด โดยจูงใจให้นักเรียนมองเห็นความสำคัญของการวางแผนการสอนร่วมกัน
2. ศึกษา นักเรียนทุกคนเพื่อค้นหาความสนใจและความต้องการของเขา
3. ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนมากที่สุด
4. พยายามให้มีกิจกรรมในชั้นเรียน และเป็นกิจกรรมที่ตรงกับความต้องการของนักเรียน
5. กระตุ้นให้นักเรียนได้แสดงออกความคิดเห็นให้มาก ถ้ามีนักเรียนบางคนไม่พูด ต้องให้ทุกคนได้ เสนอแนะวิธีการแก้ปัญหา
6. อภิปรายถึงวิธีที่ทุกคนในชั้นอยากจะทำ
7. สรุปวิธีการที่ทุกคนร่วมกันยอมรับ
8. วางแผนอย่างละเอียด กำหนดเวลาของขั้นตอนต่างๆ หลอดจนความรับผิดชอบของกลุ่มต่างๆ

กระบวนการวางแผนการสอนร่วมกับนักเรียน

✓ การวางแผนการสอนร่วมกับนักเรียน นับว่ามีประโยชน์อย่างยิ่ง เพราะเป็นการปลูกฝังการปกครองระบอบประชาธิปไตยให้กับนักเรียน พัฒนาความเป็นอิสระเสรีภาพ พัฒนาความคิด และยังทำให้ครูกับนักเรียนคุ้นเคยกัน ใกล้ชิดกัน เกิดความสัมพันธ์อันดีซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ทางด้านการเรียนการสอน การวางแผนการสอนร่วมกับนักเรียนมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นสนใจและเร้าความสนใจ

ขั้นนี้นับว่าสำคัญมาก เพราะเป็นขั้นเร้าใจหรือจูงใจ ให้นักเรียน เกิดความสนใจในการวางแผนการสอนร่วมกัน ครูจะต้องอธิบายประโยชน์ และความสำคัญของการวางแผนการสอนร่วมกับนักเรียน ให้นักเรียนเข้าใจอย่างชัดเจน นอกจากนี้ควรจัดบรรยากาศในห้องเรียนเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้สนใจใคร่ถาม เช่น จัดนิทรรศการย่อยๆ หรือมุมของเรื่องที่เรากำลังจะสอนไว้มุมใดมุมหนึ่ง หรือที่ป้ายนิเทศ ซึ่งจะช่วยให้เร้าใจเด็กได้พอสมควร

ขั้นที่ 2 ขั้นเตรียมก่อนวางแผน

ขั้นนี้เป็นการเตรียมก่อนที่จะมีการวางแผนจริงๆ ซึ่งการเตรียมมีหลายลักษณะดังนี้

เลือกสถานที่ในการวางแผน

เลือกเวลา

ศึกษาเกี่ยวกับเนื้อหาที่จะวางแผน

รวบรวมสื่อการสอน

ศึกษาวิธีการประเมินผล

ศึกษาวิธีการเขียนจุดประสงค์

นอกจากนี้ ครูจะต้องศึกษาดังพื้นฐานความสนใจของนักเรียน โดยดูได้จากสมุดรายงาน และประวัติของนักเรียนทุกคน เพื่อได้ทราบถึงลักษณะอุปนิสัย ความสนใจของนักเรียนอย่างทั่วถึง

ขั้นที่ 3 ลงมือวางแผน

ในการวางแผนใช้วิธีการประชุมแบบอภิปราย ดังนั้นจึงต้องมีการเลือกประเด็นในที่ประชุม และเลขานุการทำหน้าที่จัดบันทึกรายงานการประชุม ขั้นนี้มีลักษณะข้อตกลงในเรื่องดังต่อไปนี้

- (ก) กำหนดจุดประสงค์ของการเรียน
- (ข) กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน
- (ค) กำหนดสื่อการสอน
- (ง) กำหนดวิธีการประเมินผล

(ก) การกำหนดจุดประสงค์ในการเรียน ครั้งแรกนักเรียนอาจจะยังไม่เข้าใจดีนัก ดังนั้นครูจะต้องเป็นผู้เริ่มเป็นตัวอย่างก่อน และภาษาที่นักเรียนใช้อาจจะยังไม่ถูกแบบแผนที่เดียว ครูและนักเรียนคนอื่นจึงต้องช่วยกันชี้แจงไปด้วย การกำหนดจุดประสงค์ต้องเป็นจุดประสงค์ที่ชัดเจนและสามารถวัดได้ ไม่กว้างหรือแคบจนเกินไป

(ข) กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน นักเรียนทุกคนร่วมกันอภิปรายและเสนอแนะกิจกรรมที่ตนสนใจ อาจจะเป็นเกม เพลง บทบาทสมมุติ ละครหุ่น ฯลฯ แต่จะต้องสอดคล้องกับเนื้อหาที่เรียน

(ค) กำหนดสื่อการสอน เมื่อรวบรวมสื่อการสอนจากแหล่งต่างๆมาแล้ว จะต้องมีการคัดเลือกสื่อการสอนที่จำเป็น โดยเรียงลำดับความสำคัญตามเนื้อหาที่สอน ถ้าไม่เพียงพอ หรือมีความจำเป็นจะต้องสร้างขึ้นใหม่ ที่ประชุมจะต้องเสนอแนะและให้บุคคลหนึ่งหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเป็นผู้สร้างขึ้น

(ง) กำหนดวิธีการประเมินผล นอกจากนักเรียนจะต้องศึกษาวิธีการประเมินผลมาแล้ว ครูอาจจะแนะนำให้เด็กเข้าใจถึงวิธีการประเมินผลอีกด้วย เพื่อเป็นการตอกย้ำให้เด็กมีความเข้าใจมากยิ่งขึ้น และจะได้เสนอวิธีการที่ตนเองมีความต้องการและสนใจจริงๆ

ขั้นที่ 4 ชั้นเขียนแผน

ขั้นนี้ เป็นขั้นที่ครูนำเอาข้อมูลที่ได้อาจการวางแผนการสอนร่วมกัน จากบันทึกรายงานการประชุม มาเขียนแผนการสอน ในการเขียนแผนการสอน ครูอาจจะให้นักเรียนบางคนมีส่วนร่วมในการเขียนด้วยก็ได้ เสร็จแล้วนำแผนที่เขียนขึ้นไปมอบให้กับเลขานุการเพื่อส่งแจ้งให้นักเรียนเข้าใจ เพื่อเตรียมพร้อมในการเรียนการสอนที่จะมีขึ้นต่อไป

ขั้นที่ 5 ชั้นปฏิบัติตามแผน

ครูลงมือสอนตามแผนที่วางไว้ และนักเรียนได้เรียนและปฏิบัติกิจกรรมตามความสนใจ และปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย

ขั้นที่ 6 ชั้นประเมินผล

ขั้นนี้เป็นขั้นสุดท้ายเพื่อทดสอบดูว่าการเรียนการสอนมีปัญหาอย่างไร นักเรียนมีข้อบกพร่องอย่างไร เพื่อจะได้นำไปปรับปรุงแก้ไข

ในการวางแผนการสอนร่วมกับนักเรียน ครูและนักเรียนจะต้องคิดถึงอกันอยู่ตลอดเวลา เพราะถือว่าเป็นกระบวนการต่อเนื่อง นักเรียนคนใดมีข้อสงสัยเกี่ยวกับหน้าที่ของตนก็ต้องมาซักถาม หรืออาจจะเป็นข้อสงสัยเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียนหรือแผนการสอนก็ต้องมาพูดคุยกัน ซึ่งจะช่วยให้ทั้งครูและนักเรียนมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน

ประโยชน์ของการวางแผนการสอนร่วมกับนักเรียน

1. ปลุกฝังการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ ซึ่งเป็นพื้นฐานในการปกครองระบอบประชาธิปไตย
2. ครูและนักเรียนมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ทำให้นักเรียนมีความรู้สึกอบอุ่นใจ และเป็นกันเองมากขึ้น
3. สอนองความต้องการและความสนใจของนักเรียน ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ เต็มใจและพร้อมใจที่จะเรียน มิใช่เป็นการบังคับ

4. นักเรียนมีความมั่นใจในเนื้อหามากขึ้น เพราะก่อนที่จะมีการวางแผน นักเรียนต้องศึกษาเนื้อหาที่จะเรียน เพื่อนำความรู้มากำหนดวัตถุประสงค์ และเสนอกิจกรรม การเรียนการสอน ทำให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนมากขึ้น และจะช่วยให้นักสัมพันธ์ในการ เรียนสูงขึ้น

5. ในกรณีที่ครูขาดหรือไม่สามารถมาสอนได้ นักเรียนสามารถทำใบ้ในการ เรียนการสอนไปได้ โดยไม่ต้องมีครู เพราะแต่ละคนมีแผนอยู่ในมือแล้ว และทุกคนก็ทราบ หน้าที่ของตนที่จะปฏิบัติตนอย่างไรในการเรียนการสอน

6. การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างเก็บระเบียบเรียบร้อย เป็นการประหยัด เวลาของครูและนักเรียน เพราะได้เตรียมตัวมาเป็นอย่างดี

7. บรรยากาศในการเรียนการสอนสนุกสนานเพราะกิจกรรมการเรียนการสอน ตรงกับความต้องการและความสนใจของนักเรียน

8. นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจที่ได้มีโอกาสร่วมกับครูในการวางแผน ทำให้เขาพยายามจะทำให้บรรลุจุดประสงค์ในการเรียนการสอน เพราะว่าเขามีส่วน ร่วมด้วย

9. นักเรียนมีบทบาทในการเรียนการสอนมากขึ้น สอดคล้องกับจุดประสงค์ ของหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาที่ตัวเด็ก

10. ผลการเป็นผู้นำให้กับนักเรียน ในด้านการวางแผนงาน การเตรียมงาน การปกครอง

✓ การเรียนการสอนถ้าให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนแล้ว จะช่วยทำให้ การเรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ครูทุกคนควรตระหนักและมองเห็นความสำคัญ ของนักเรียน ควรให้ออกาสนักเรียนมีส่วนร่วม และรับผิดชอบในการเรียนการสอนบ้าง แต่อย่างไรก็ตามการวางแผนการสอนมีใช้อยู่ที่ตัวแผน แต่อยู่ที่ กระบวนการวางแผน ดังนั้นครูจะต้องคำนึงถึงขั้นตอนและพยายามให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นมากที่สุด เท่าที่จะมากได้ เพราะสิ่งที่ทุกคนจะปฏิบัติตามจะต้องเกิดจากการยอมรับของส่วนรวม

งานวิจัยในประเทศ

ในการทําวิจัยเรื่องนี้ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งที่มีในประเทศและต่างประเทศ โดยเริ่มศึกษางานวิจัยในประเทศก่อนซึ่งมีดังต่อไปนี้

ยุพดี สุวรรณศรี (2520 :127-132) ได้ทําการวิจัยเรื่อง"ความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางแผนการสอนของโรงเรียนพยาบาลสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ"โดยใช้ตัวอย่างประชากรเป็นอาจารย์พยาบาลสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ 5 สถาบัน จำนวน 274 คน พบว่า ความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี ต่อการวางแผนการสอนแตกต่างกัน และความคิดเห็นของอาจารย์ที่อยู่ส่วนกลางกับส่วนภูมิภาคแตกต่างกัน

บัญญัติ ชำนาญกิจ (2520:50-51) ทําการวิจัยเรื่อง"การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนที่รู้และไม่รู้วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมของบทเรียน" ใช้ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนโรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย 2 ห้องเรียน จำนวนห้องละ 31 คน พบว่าจะแนะในห้องทดลองสูงกว่าห้องควบคุม แต่ไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05

เขาวงกต ยอดพิณิจ (2521 : 57-58) ได้ทําการวิจัยเรื่อง"การเปรียบเทียบผลที่นักเรียนประเมินประสิทธิภาพการสอนของครูเมื่อบริหารการประเมินและคำชี้แจงต่างกัน" ใช้กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และครูที่สอนในระดับเดียวกัน พบว่าผลที่นักเรียนประเมินประสิทธิภาพการสอนของครูไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ เมื่อครูผู้สอนและครูผู้ร่วมงานเป็นผู้บริหารการประเมิน การประเมินผลในเรื่องวิธีสอน ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนและการประเมินผลการเรียนเป็นที่น่าพอใจมาก นักเรียนที่ได้รับการชี้แจงว่าจะนำผลประเมินไปใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนของครูสูงอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

สมพงษ์ ศิริสมบัติ (2522 : 59-60) ทำการวิจัยเรื่อง "การเปรียบเทียบสมรรถภาพครูวิทยาศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยนักเรียนและตัวครูเอง" ใช้ตัวอย่างเป็นครูวิทยาศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวน 50 คน นักเรียนที่เรียนจากครูเหล่านั้น 263 คน พบว่า ครูประเมินผลของตนสูงกว่านักเรียนประเมินผลอย่างมีนัยสำคัญที่ .05

สมพล ฐูปูชา (2524 : 80) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนหลักภาษาแบบบรรยายโดยใช้เกมและไม่ใช้เกมประกอบการสอน" กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนโรงเรียนวชิรธรรมสาริต แบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มทดลอง 41 คน กลุ่มควบคุม 43 คน พบว่าการสอนเรื่องไตรยางศ์ไม่แตกต่างกัน แต่การสอนเรื่องวรรณยุกต์แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05

แพ้วารีลำหิ่งเพลิน (2525 : 56-57) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์วิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง "การสะท้อนและการหักเหของแสง" ระหว่างการเอนความลำดับชั้นการเรียนรู้ของกาชู่เขกับการสอนแบบสืบสวน" ใช้ตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเบญจมราชูทิศ ราชบุรี จำนวน 80 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมของละ 40 คน พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05

จากการศึกษางานวิจัยในประเทศพบว่า งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนร่วมกันระหว่างครูและนักเรียน ยังไม่มีผู้ใดได้ทำการศึกษา สำหรับงานวิจัยที่ค้นคว้ามานี้ โดยมากเป็นการวิจัยเกี่ยวกับการใช้วิธีสอนที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน เช่น การสอนแบบสืบสวน การสอนแบบศูนย์การเรียน นอกจากนี้ยังให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลของครู การบอกวัตถุประสงค์ให้นักเรียนทราบก่อนเรียน และการนำเกมมาประกอบการเรียนการสอน ข้อค้นพบส่วนใหญ่ในกลุ่มทดลองจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

งานวิจัยในต่างประเทศ

งานวิจัยในต่างประเทศซึ่งเกี่ยวข้องกับការวางแผนร่วมกันระหว่างครูและนักเรียน ยังไม่มีผู้ใดได้ทำ และส่วนใหญ่มีลักษณะคล้ายกับงานวิจัยในประเทศ โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน การบอกวัตถุประสงค์ให้นักเรียนทราบก่อนเรียน การประเมินผลการสอนของครู ซึ่งมีดังต่อไปนี้

โลเวอร์รี , คีน , ไฮแมน (Lowerry , Keane & Hyman 1971 : 436-439) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการประเมินผลของอาจารย์โดยนักศึกษา ได้ออกแบบสอบถามกับนักเรียน 4 สถาบัน จำนวน 459 คน พบว่านักศึกษามีส่วนร่วมในการประเมินผลการสอนของอาจารย์ และถือว่าการประเมินผลของตนเองเชื่อถือได้

โปเคิร์สกี (Pokirsky 1971 : 119-125) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างผลการสังเกตพฤติกรรมในการเรียนการสอนของครูที่วิชา โดยนักเรียน ตัวครูเอง และผู้สังเกตอื่นในรอบๆมหาวิทยาลัยมิชิแกน โดยให้สังเกตการสอนในห้องเรียน 4 ครั้ง และห้องปฏิบัติการอีกครึ่งหนึ่ง พบว่าผลการประเมินครูโดยนักเรียนและตัวครูเองมีความแตกต่างกัน ครูและนักเรียนเห็นด้วยกับวิธีสอนของครู

เนลสัน (Nelson 1971: 99-A) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการบอกวัตถุประสงค์ในการเรียน โดยให้นักศึกษา 117 คน มาแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม

แมคคัลลัช (Mccullouch 1971 : 5114- A) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการบอกวัตถุประสงค์และไม่บอกวัตถุประสงค์ในการเรียน ใช้ตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับ 9 จำนวน 170 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 4 กลุ่ม กลุ่มควบคุม 4 กลุ่ม พบว่าผลสัมฤทธิ์ในกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม

คลิงแมน (Clingman, 1952-A) ได้ให้นักเรียน 2 ห้อง ทดลองสอนโดยให้กลุ่มทดลองรู้วัตถุประสงค์ของบทเรียน กลุ่มควบคุมไม่รู้วัตถุประสงค์ พบว่ากลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์สูงกว่ากลุ่มควบคุม และมีความสนใจ ความพอใจในการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05

แมกกี (Mackie 1973 : 262-265) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักศึกษาในวิธีสอนแบบบรรยายและนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ใช้ตัวอย่างประชากร กลุ่มละ 21 คน พบว่าการเรียนการสอนโดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน การวางแผนการสอน วิธีสอนและการประเมินผล ทำให้นักศึกษาประสบผลสำเร็จ ตามความมุ่งหมายทางการเรียนได้

จากการศึกษางานวิจัยในต่างประเทศจะเห็นว่างานวิจัยส่วนใหญ่เป็นเรื่องเกี่ยวกับการบอกวัตถุประสงค์ในการเรียน การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการสอนของครู การศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมและการสอน ซึ่งข้อค้นพบโดยมากกลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุม และนักเรียนนักศึกษาส่วนใหญ่ต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมินผล

ศูนย์วิจัยสุขภาพกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย